

Конотопенко О.П. Україна та світ в контексті російської агресії / О.П. Конотопенко, С.А. Лапшин // Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів: Матеріали другої Всеукраїнської науково-практичної конференції. м. Одеса, 10 лютого 2017 року. – Одеса, 2017. – С.38-42.

Напрямок 1. Політична система України: сучасний стан та перспективи розвитку

Конотопенко О.П.

кандидат філософських наук,
доцент кафедри правових наук та філософії
Вінницького державного педагогічного університету
м.Вінниця, Україна

Лапшин С.А.

кандидат історичних наук,
доцент кафедри правових наук та філософії
Вінницького державного педагогічного університету
м.Вінниця, Україна

УКРАЇНА ТА СВІТ В КОНТЕКСТІ РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ

У статті проаналізовано особливості сучасного світо устрою та місце України в ньому в контексті агресії Російської федерації. Визначено основні загрози існування світового співтовариства, методи протидії агресії Російської федерації.

Ключові слова: міжнародна політика, національна безпека, агресія, «гібридна війна».

Порушення Російською Федерацією (Далі - РФ) принципів міжнародної політики, в т.ч. анексія Криму, збройна агресія на сході України, призвели до значних змін та загострення міжнародних відносин. Ці процеси носять доленосний цивілізаційний характер не лише по відношенню до України, але й всієї світової спільноти.

Дана проблема знайшла відображення у роботах науковців та експертів: С.Шергіна, Р.Кагана, М.Дьомочко, М.Белесова, Е.Набі та ін.

Агресія Російської Федерації стала каталізатором активізації та поглиблення міжнародних відносин, призвела до великої кількості дискусій та протиріч на міжнародній арені.

Детально проаналізуємо позиції різних країн світу щодо російської агресії в Україні:

Позиція головного опонента України - РФ зазнала чимало змін впродовж всього конфлікту проте головним підтекстом дій РФ було те, що акти непокори на Донбасі мали стати початком повномасштабної операції в ході якої Україні міг бути нав'язаний федеративний устрій а також автономія так званої «Новоросії», які б унеможливили або хоча б відклали на невизначений період ймовірність євроінтеграції України.

Однак, замість цього агресія РФ делегітимізувала проросійські позиції у південних і східних областях України, тому для керівництва РФ принципово важливим є реалізація угод “Мінськ-2” таким чином, щоб реінтеграція окупованих частин Донбасу до складу України дала реальні важелі впливу у питанні зовнішньополітичної орієнтації нашої держави [1].

Зі свого боку США та країни ЄС намагаються не допустити розростання конфлікту та загострення ситуації на сході України. Проте, ці держави керуються різними мотивами. Для США конфлікт в Україні не є пріоритетним, який потребує вирішення, через значну територіальну віддаленість. Але агресія РФ проти України ставить перед Вашингтоном, у першу чергу, нагальну необхідність демонструвати своїм союзникам із ЦСЄ у рамках НАТО готовність виконувати взяті на себе зобов'язання, що, у свою чергу, змушує відволікати необхідну увагу і ресурси від близькосхідного та азійського «театрів» міжнародних відносин Євразії [1].

Одним із найголовніших інструментів США та ЄС є накладення санкцій у фінансовому та енергетичному секторах, завдяки яким вони сподіваються примусити до миру вищі політичні кола РФ. Тим не менш, не всі члени ЄС одноголосні в питанні продовження та посилення санкцій. Зокрема, на необхідності зняття санкцій та проведення діалогу із РФ наголошують Чехія, Греція, Кіпр, Угорщина та Італія. В той же час ЄС остерігається загострення конфлікту між РФ та США, в результаті чого Україна постраждає ще більше, оскільки перетвориться на «арену бойових дій». Тому представники ЄС у даній

ситуації намагаються знаходити непростий баланс: з одного боку підтримувати позиції Вашингтона, а з іншого – не допустити втрати зв'язків з РФ, що призведе до втрати ними певних економічних переваг [2].

Щодо позиції країн Південної Америки, то вони розглядають агресію РФ як глобальне протистояння політичних інтересів, яке відбувається і через особливості внутрішньої політики держав, і через зовнішньополітичну діяльність. Головним бажанням країн Південної Америки є дистанціювання від даного конфлікту, про що вони неодноразово заявляли на засіданнях Ради Безпеки ООН. Проте варто зазначити, що більшість південноамериканських держав утримуються від голосування при розгляді питань засудження РФ на Генеральній Асамблеї ООН, що, звичайно, є виграшним для РФ.

Аналізуючи офіційну позицію арабських держав, варто зазначити, що вони не бажають бути втягнутими у конфронтацію РФ та України. Така пасивна позиція може бути зумовлена як геополітичною ситуацією всередині арабського світу, так і безсистемною дипломатичною політикою України на цьому напрямку.

Аналіз позиції африканських країн на засіданнях Ради Безпеки ООН та голосуваннях на Генеральній Асамблеї ООН дає змогу припустити, що ці країни намагаються знайти компроміс між власними національними інтересами (безпекою, економічним розвитком, територіальною цілісністю) та специфічними факторами (врахування політики «подвійних стандартів», ставки на певні політичні фігури, економізована зовнішня політика африканських країн) [3, с.408].

Стосовно країн Південно-Східної Азії, можемо зробити висновок, що їх позицією є також дистанціювання від конфлікту. Це пояснюється історичними факторами, ідеологічними та ціннісними основами зовнішньої політики держав регіону (концепції «рівної віддаленості» та важливість суверенітету й територіальної цілісності), а також суперечливим перегрупуванням сил після «холодної війни». У той же час, катастрофа малайзійського «Боїнга» (яка зробила країни АТР залученими до кризи) та результат зовнішньополітичної

орієнтації (на США чи КНР) були факторами, які впливали на формування позиції окремих країн регіону, що можна було спостерігати під час голосування в Генеральній Асамблеї та на засіданнях Ради Безпеки ООН [4].

Розглянемо також позицію НАТО. Вона схожа із позицією ЄС, тобто включає в себе ідею врегулювання конфлікту та утримання його від розростання та поглиблення. Водночас, НАТО підтримує реформування системи безпеки України, проводить тренінги та консультації. Позиція НАТО однозначна: засудити російську агресію, але перепорою для активних дій є те, що Україна не є членом Альянсу і не може спиратися на принцип колективної безпеки.

Оскільки Україна є системним партнером НАТО у миротворчих операціях і місіях під проводом даної організації, НАТО докладає зусиль до врегулювання конфлікту мирним шляхом. Зокрема, створенням трастових фондів, консультаційної допомоги у проведенні реформ. Проте, експерти зазначають, що Україні не варто сподіватись на значну підтримку НАТО (в т.ч. отримання летальної зброї), оскільки воно виступає проти прямої конфронтації з РФ, і в першу чергу буде захищати своїх членів, а не створювати нові протистояння [5].

Таким чином, проаналізувавши політичні позиції провідних країн світу, можемо зробити висновок, що анексія Криму та агресія РФ значно вплинули на міжнародні відносини, створивши нові пункти для суперечок між державами, багато з яких досі не розуміють всю серйозність ситуації. Агресію РФ варто розглядати у набагато ширшому контексті, враховуючи масштаби та кількість людських жертв не лише громадян України та РФ (згадаймо сумнозвісну трагедію малазійського Боїнга), але й як можливий привід для конфлікту світового характеру.

Зауважимо, що найбільш зацікавленими у мирному врегулюванні конфлікту є європейські географічно близькі держави, зокрема ЄС. Вони пропагують політику мирного врегулювання конфлікту, за допомогою перемовин та посередницької допомоги. Щодо переважної більшості інших

країн, то аналіз їхньої позиції свідчить про бажання утримувати нейтралітет і не допускати загострення конфронтації.

Зважаючи на вищевикладене, Україні для зупинення агресії РФ, відновлення територіальної цілісності та суверенітету, необхідно діяти у наступних напрямках: поглиблення зовнішньополітичної діяльності, реформування політичної системи, боротьба з корупцією, побудова боєздатної армії та ін.

Література:

1. Вплив позицій держав-членів на формування стратегічної відповіді ЄС на російсько-український конфлікт: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uaforeignaffairs.com/ua/ekspertna-dumka/view/article/vpliv-pozicii-derzhav-chleniv-na-formuvannja-strategichno/>
2. Генеральний секретар НАТО: Україна – ключ до євроатлантичної безпеки: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nato.int/cps/uk/natohq/topics_37750.htm
3. Лапшин С.А. Політологія Навчальний посібник для студентів усіх спеціальностей (доповнено) Ред.Струкевич О.К., Конотопенко О.П., Лапшин С.А. – Вінниця: Нілан-ЛТД, 2016 р. – 491 с.
4. Роговик О. Конфлікт на сході України крізь призму науки про міжнародні відносини: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://iac.org.ua/konflikt-na-shodi-ukrayini-kriz-prizmu-nauki-pro-mizhnarodni-vidnosini-chastina-1/>
5. Роговик О. Позиції держав Африки щодо «української кризи»: особливості та тенденції: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://iac.org.ua/attitude-of-africa-concerning-ukraine-crisis/>

Konotopenko O.P.
Candidate of Philosophy,
Associate Professor of the Department of Legal Sciences and Philosophy
Vinnitsa State Pedagogical University
Vinnitsa, Ukraine

Lapshin S.A.
Candidate of Historical Sciences
Associate Professor of the Department of Legal Sciences and Philosophy
Vinnitsa State Pedagogical University
Vinnitsa, Ukraine

Ukraine and the world in the context of russian agriculture

The article analyzes the peculiarities of the modern world of the system and the place of Ukraine in it in the context of aggression of the Russian Federation. The basic threats of existence of the world community, methods of counteraction to aggression of the Russian Federation are determined.

Key words: international politics, national security, aggression, "hybrid war".

Конотопенко А.П.
кандидат философских наук,

доцент кафедры правовых наук и философии
Винницкого государственного педагогического университета
Винница, Украина

Лапшин С.А.
кандидат исторических наук,
доцент кафедры правовых наук и философии
Винницкого государственного педагогического университета
Винница, Украина

Украина и мир в контексте российской агрессии

В статье проанализированы особенности современного мироустройства и место Украины в нем в контексте агрессии Российской Федерации. Определены основные угрозы существования мирового сообщества, методы противодействия агрессии Российской Федерации.

Ключевые слова: международная политика, национальная безопасность, агрессия, «гибридная война».